

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

BULETIN DE CONJUNCTURĂ

Anul VII nr.80

August 2004

Cuprins

<i>Tendințe generale</i>	- Evoluțiile principalilor indicatori în luna august 2004	2
<i>Evoluția producției</i>	- Trend ascendent al producției în industrie și în construcții	3
<i>Stocuri</i>	- Diminuarea ritmului de acumulare a stocurilor de produse finite	6
<i>Factori care limitează producția</i>	- Cererea insuficientă constituie principalul factor perturbator al activității economice în industrie și construcții.....	7
<i>Utilizarea forței de muncă</i>	- Continuarea tendinței de restrângere a personalului angajat	8
<i>Prețuri de producție</i>	- Atenuarea ritmului de creștere a prețurilor de producție.....	9
<i>Investiții</i>	- Estimări pozitive privind activitatea de investiții	10
<i>Profitabilitate</i>	- Evoluție pozitivă a ratei profitabilității.....	11
<i>Secțiune grafică – evoluții sectoriale</i>		12
<i>Precizări metodologice</i>		16

Evoluțiile principalilor indicatori în luna august 2004

Conducătorii întreprinderilor participante la sondajul de conjunctură privind activitatea economică din industrie și construcții anticipează pentru luna august 2004 o evoluție pozitivă a principalilor indicatori.

Astfel, se estimează că producția în industrie și în construcții își va menține trendul ascendent, fiind probabilă totuși o decelerare de ritm comparativ cu luna anterioară (soldul pozitiv al opiniilor¹ a scăzut cu 22 puncte procentuale până la 34 la sută). În acest context, gradul mediu de utilizare a capacităților de producție este posibil să se diminueze până la 78 la sută, cu 1,5 puncte procentuale sub nivelul înregistrat în luna iulie 2004.

Participanții la sondaj anticipează că în luna august va avea loc o diminuare a ritmului de acumulare a stocurilor de produse finite, soldul pozitiv al opiniilor exprimate în acest caz diminuându-se de la 6 la sută în luna anterioară la 2 la sută. Deși unele sectoare semnalează probleme legate de procesul de aprovizionare, stocurile de materii prime continuă să se situeze, în majoritatea ramurilor, la un nivel satisfăcător (conform opiniilor a circa 93 la sută dintre respondenți).

Principalii factori care afectează desfășurarea normală a procesului de producție includ în continuare cererea internă insuficientă, blocajul financiar, lipsa materiilor prime, evoluția cursului de schimb și nivelul dobânzilor bancare.

Conform opiniilor managerilor intervievați, procesul de reducere a personalului angajat va continua și în luna august, soldul negativ al opiniilor menținându-se constant (18 la sută). Ponderea celor care anticipează o diminuare a efectivului de salariați s-a majorat de la 23 la sută la 26 la sută, iar ponderea respondenților care au în vedere suplimentarea forței de muncă angajate a crescut de la 5 la sută la 7 la sută. Cea mai mare parte a respondenților (61 la sută, față de 68 la sută în luna anterioară) prevăd menținerea efectivului de salariați la nivelul prezent.

Prețurile de producție se vor plasa în continuare pe un trend ascendent, fiind însă previzibilă o atenuare a ritmului de creștere, soldul pozitiv al opiniilor scăzând de la 49 la sută în luna iulie la 28 la sută în luna curentă. Evoluția acestui indicator va fi ascendentă în opinia a doar 29 la sută dintre participanții la sondaj (cu 22 puncte procentuale mai puțin decât în luna precedentă), în timp ce ponderea celor care anticipează o scădere a prețurilor de producție a scăzut la 1 la sută. Cea mai mare parte a participanților la sondaj (69 la sută) anticipează însă că nu vor opera, pentru moment, modificări ale prețurilor de producție.

Efortul investițional în industrie și construcții se menține la un nivel ridicat, potrivit majorității opiniilor exprimate de participanții la sondaj, chiar dacă la nivelul lunii august, se prevede o scădere în intensitate a acestui proces față de luna anterioară (soldul pozitiv al opiniilor s-a diminuat de la 44 la 35 la sută). Dinamica ratei profitabilității se va menține în perioada analizată în spectrul pozitiv (soldul opiniilor +28 la sută).

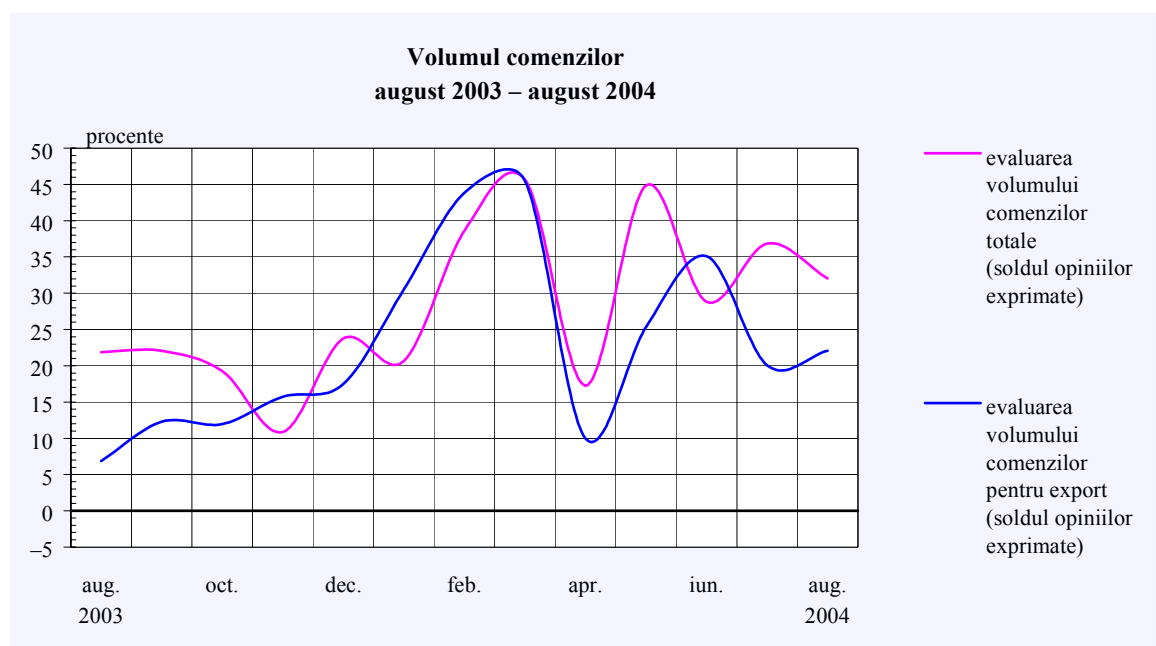
¹ Exprimă tendința indicatorului și se calculează ca diferență între ponderea opiniilor favorabile și cea a opiniilor nefavorabile.

Trend ascendent al producției în industrie și în construcții

În luna august 2004, se apreciază că evoluția portofoliului de comenzi va fi pozitivă, deși ritmul de creștere înregistrat de acesta va fi, probabil, sub nivelul celui din luna anterioară. Soldul pozitiv al opiniilor a scăzut cu 5 puncte procentuale (de la 37 la sută la 32 la sută), în condițiile în care s-a majorat numărul managerilor care apreciază scăderea volumului de comenzi (până la 10 la sută) și s-a diminuat numărul celor care anticipează o creștere a acestuia (până la 42 la sută).

Evoluții	Iul. 2004	Aug. 2004
Producția	↗	↗
Comenzi noi - total, din care:	↗	↗
Comenzi noi pentru export	↗	↗
Gradul de utilizare a capacităților de producție	79,4%	78,3%

Sectoarele economice pentru care se anticipează o dinamică accentuată a volumului de comenzi (ponderi favorabile cuprinse între 47 și 74 la sută) sunt: mașini și echipamente, echipamente și aparate electrice, materiale de construcții, industria sticlei, porțelanului și faianței, industria alimentară și a băuturilor, metalurgie, construcții metalice și produse din metal.

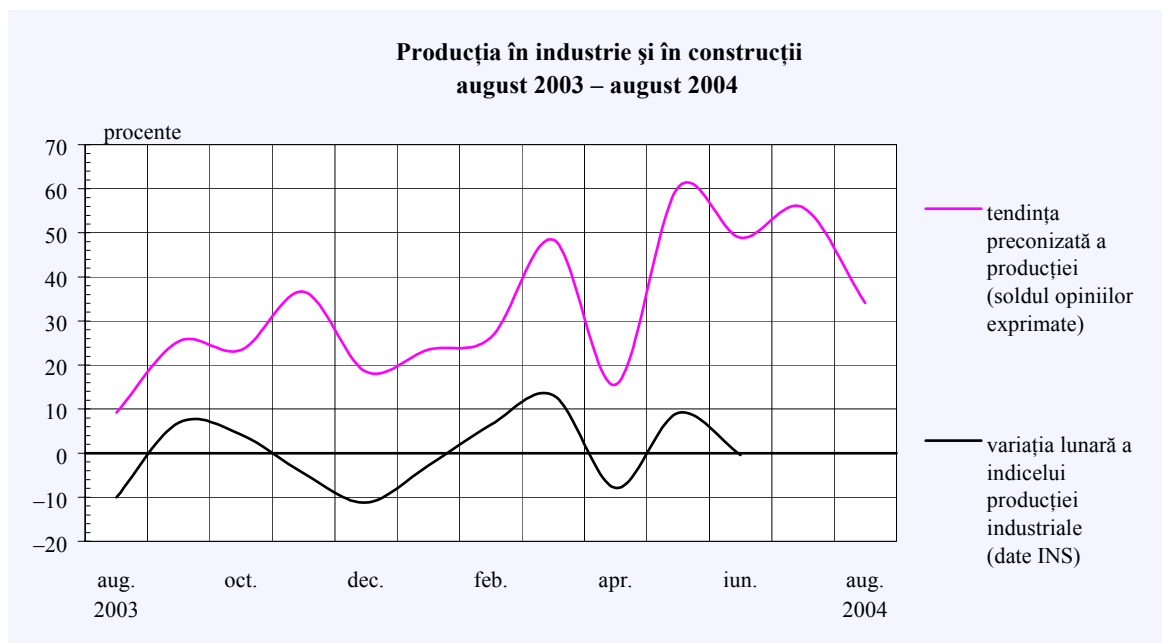

Scăderea volumului de comenzi este semnalată doar de sectorul de producție a mijloacelor de transport (sold negativ al opiniilor de 5 la sută), însă evoluția reflectă mai curând influențe sezoniere (perioada concediilor de odihnă) decât dificultăți de desfacere a producției.

Luna august 2004 consemnează o ușoară creștere a așteptărilor optimiste privind tendința portofoliului de comenzi pentru export. Astfel, s-a înregistrat o diminuare a ponderii participanților la sondaj care au anticipat o evoluție descrescătoare a volumului de comenzi (de

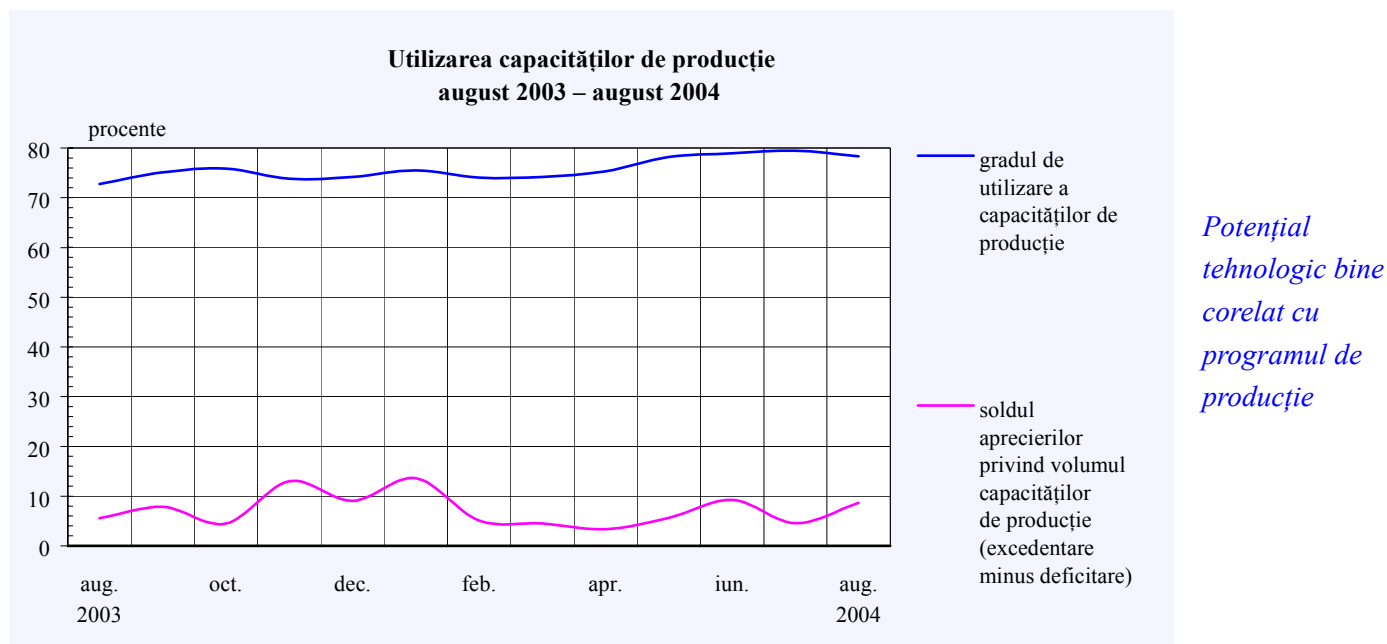
la 13 la sută în luna anterioară la 7 la sută în luna curentă) concomitent cu creșterea numărului celor care au exprimat opinii potrivit cărora volumul de comenzi va rămâne constant (de la 40 la sută la 50 la sută). De un număr mai mare de comenzi pentru export vor beneficia în special sectorul de producție a mașinilor, echipamentelor și aparatelor electrice și metalurgia (soldurile pozitive ale opiniilor fiind de 41 la sută și respectiv 71 la sută). Diminuarea cererii externe este semnalată de agenți economici din industria mijloacelor de transport cu un procentaj de 44 la sută.

Încetinirea ritmului de creștere a producției în industrie și în construcții

Soldul pozitiv al opiniilor exprimate în cazul tendinței producției în industrie și construcții s-a diminuat în luna august (de la 56 la sută la 34 la sută), reflectând o posibilă reducere a ritmurilor de creștere a realizărilor din aceste sectoare. Procentul participanților la sondaj care consideră că producția realizată în luna august va fi mai mare decât cea din luna precedentă a scăzut de la 66 la sută la 44 la sută.

Soldurile opiniilor sunt semnificativ pozitive în sectorul de producție a mijloacelor tehnicii de calcul și de birou, prelucrarea petrolului, cocsificarea cărbunelui și tratarea combustibililor nucleari, în industria materialelor de construcții, a sticlei, porțelanului și faianței, în extracția și prepararea cărbunelui, extracția petrolului și gazelor naturale, extracția și prepararea minereurilor metalifere (valori cuprinse între 57 și 100 la sută), indicând consolidarea trendului ascendent al realizărilor ramurii respective; scăderea producției este anticipată în industria de edituri, poligrafie și reproducerea înregistrărilor pe suport și în cea de producție a mijloacelor de transport, în cazul cărora 93 la sută și respectiv 48 la sută dintre managerii intervievați au exprimat opinii nefavorabile.

Potențial tehnologic bine corelat cu programul de producție

În luna august 2004, se anticipează o scădere ușoară a gradului de utilizare a capacității de producție (de la 79,5 la sută în luna anterioară, la 78 la sută). Cele mai ridicate valori ale gradului de utilizare (între 81 și 87 la sută) au fost semnalate în industria de prelucrare a lemnului și mobilier, în chimie, prelucrarea cauciucului și a maselor plastice, în industria de prelucrare a petrolului, cocsificarea cărbunelui și tratarea combustibililor nucleari, în industria materialelor de construcții și a sticlei, în industria textilă, de confecții și încălțăminte și în industria extractivă.

Pentru luna august 2004, circa 85 la sută dintre participanții la sondaj anticipează o bună corelare între potențialul tehnologic și programul de producție (+4 puncte procentuale față de luna anterioară). În condițiile în care ponderea managerilor care estimează capacități de producție excedentare a rămas constantă, iar ponderea celor care reclamă insuficiența capacităților de producție a scăzut cu 4 puncte procentuale, s-a produs o majorare a soldului pozitiv față de luna anterioară (+4 puncte procentuale) până la aproximativ 9 la sută. Ramurile industriale care invocă insuficiența capacităților de producție sunt industria de prelucrare a lemnului și cea a editurilor, poligrafie și reproducerea înregistrărilor pe suporturi (solduri negative de 7 la sută și respectiv 93 la sută). Capacități de producție excedentare sunt semnalate în industria de mașini, echipamente și aparate electrice, în cea de producție a mijloacelor de transport, precum și în construcții (solduri ale opiniilor cuprinse între +31 la sută și +19 la sută).

Stocuri

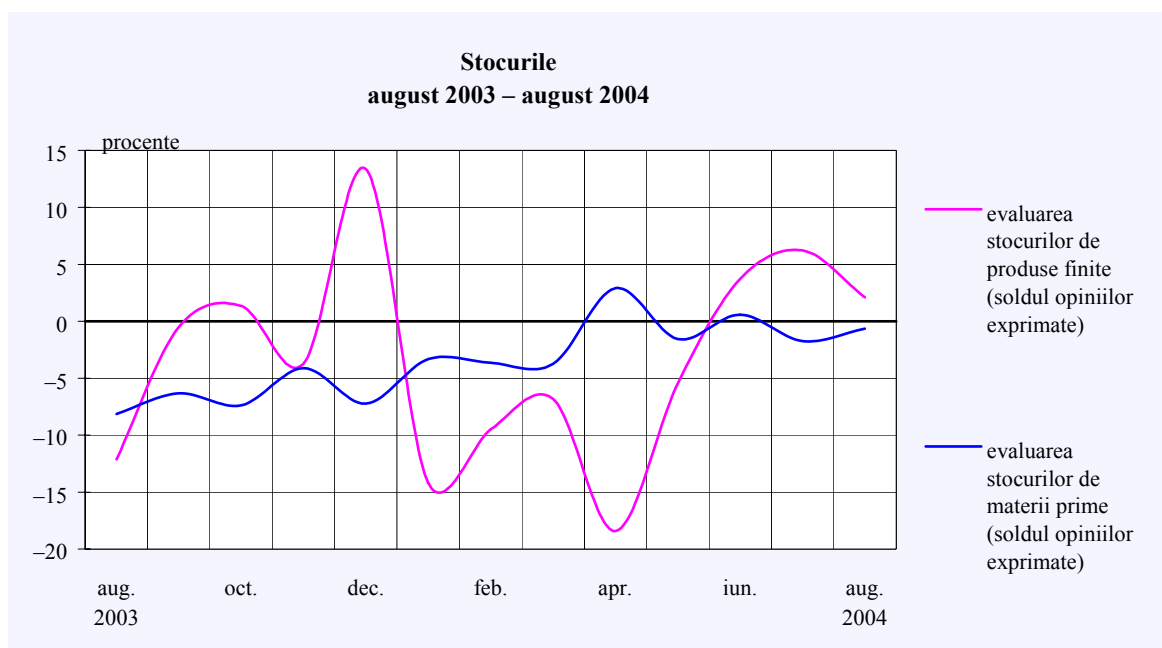
Diminuarea ritmului de acumulare a stocurilor de produse finite

Participanții la sondaj anticipează pentru luna august o atenuare a procesului de acumulare a stocurilor de produse finite. Acest aspect este reflectat de scăderea soldului pozitiv al opiniilor cu 4 puncte procentuale până la nivelul de 2 la sută. Proporția managerilor care anticipează majorarea stocurilor de produse finite a scăzut cu 3 puncte procentuale, iar ponderea celor care prevăd o accentuare a procesului de desfăcere s-a majorat cu un punct procentual. O parte însemnată a participanților la sondaj estimează o evoluție constantă a stocului de produse finite (58 la sută)

Evoluții	Iul. 2004	Aug. 2004
Stocurile de produse finite	↗	↗
Stocurile de materii prime	↘	↘

Scăderea stocurilor de produse finite este semnalată în principal în industria materialelor de construcții, a sticlei, porțelanului și faianței și în cea a mijloacelor de transport (solduri negative ale opiniilor de 18 la sută și respectiv 71 la sută). Stocurile de produse finite se vor majora în industria de edituri, poligrafie și reproducerea înregistrărilor pe suport și în industria energetică (solduri pozitive ale opiniilor de 94 și respectiv 42 la sută).

Acumulare mai lentă a stocurilor de produse finite

În ceea ce privește stocurile de materii prime, și în luna august 2004, se menține ridicată ponderea celor care apreciază că dispun de un nivel suficient al acestora (93 la sută).

Comparativ cu luna anterioară, se remarcă, de asemenea, creșterea proporției celor care susțin că dispun de stocuri peste nivelul necesar (+1 punct procentual, până la nivelul de 3 la sută), în timp ce ponderea participanților la sondaj care reclamă dificultăți în aprovizionarea cu materii

prime a rămas constantă (4 la sută). În aceste condiții soldul opiniilor se menține ușor negativ (-0,7 la sută), cele mai multe opinii referitoare la insuficiența stocurilor de materii prime provenind din industria chimică, a fibrelor sintetice și artificiale, prelucrarea cauciucului și a maselor plastice (sold negativ al opiniilor de 11 la sută).

Cererea insuficientă constituie principalul factor perturbator al activității economice în industrie și construcții

*Factori care
limitează
producția*

Pentru luna august 2004, 32 la sută dintre managerii întreprinderilor participante la sondajul de conjunctură invocă nivelul insuficient al cererii ca principal factor care afectează nivelul producției industriale și de construcții. Portofoliul de comenzi este considerat suboptimal de toți operatorii din industria de mijloace ale tehnicii de calcul și de birou și din industria de edituri, poligrafie și reproducerea înregistrărilor pe suport, precum și de 67 la sută din operatorii din industria mijloacelor de transport.

Circa 27 la sută dintre participanții la sondaj estimează că blocajul financiar rămâne și în luna august una din principalele constrângeri ale procesului de producție în industrie și construcții. Problemele de solvabilitate și plățile restante sunt reclamate de toți operatorii participanți la sondaj din industria de mijloace ale tehnicii de calcul și de birou și de majoritatea operatorilor din industria chimică.

Un alt factor cu influență negativă asupra activității industriale îl reprezintă și disfuncționalitățile în procesul de aprovizionare cu materii prime. Acest fenomen este considerat perturbator în special de către operatorii din industria mijloacelor de tehnică de calcul și de birou și din industria de prelucrare a petrolului, cocsificarea cărbunelui și tratarea combustibililor nucleari.

Potrivit opiniei exprimate de 16 la sută dintre participanții la sondaj, desfășurarea normală a activității de producție este afectată în principal de deprecierea monedei naționale, ale cărei efecte sunt mai puternic resimțite în industria chimică și a fibrelor sintetice și artificiale, prelucrarea cauciucului și a maselor plastice, în industria alimentară și a băuturilor, precum și în cea de prelucrare a petrolului, cocsificarea cărbunelui și tratarea combustibililor nucleari (procente cuprinse între 28 la sută și 60 la sută).

Ratele dobânzilor practicate de bănci în relația cu clienții nebankari sunt considerate în luna curentă ca principal factor restrictiv în finanțarea procesului de producție și a investițiilor de aproximativ 12 la sută dintre respondenți. Agenții economici care au exprimat astfel de opinii provin în special din industria mijloacelor de tehnică de calcul și de birou (68 la sută) și din industria chimică (47 la sută).

Utilizarea
forței de muncă

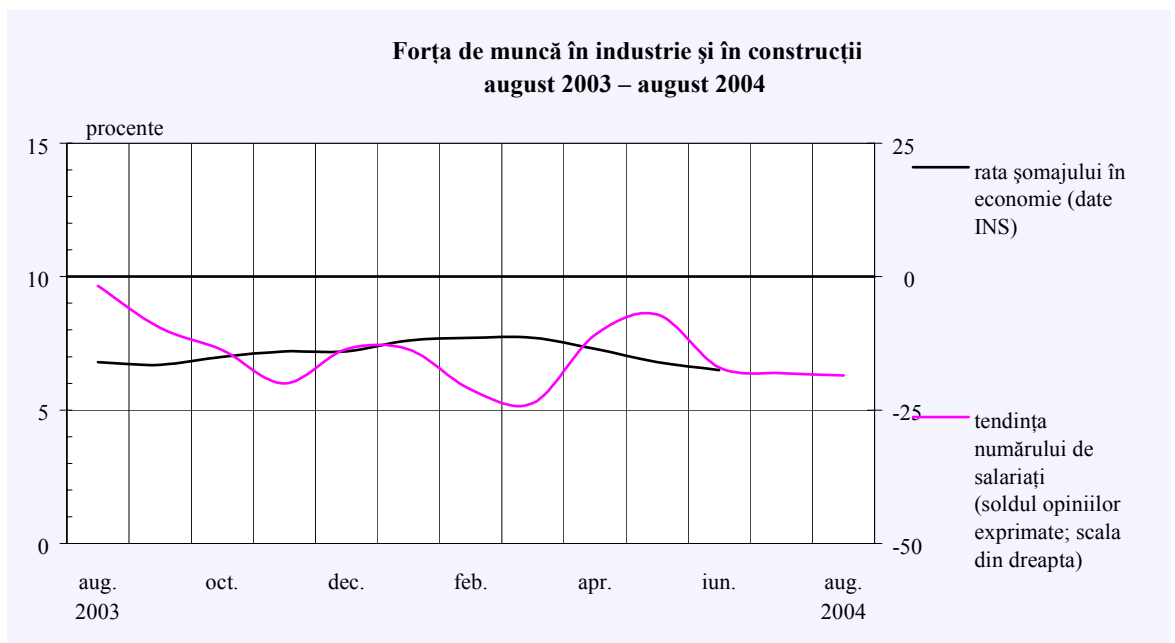
Continuarea tendinței de restrângere a personalului angajat

Anticipațiile privind reducerea forței de muncă ocupate în industrie și construcții au rămas, în luna august, la nivelul lunii anterioare, soldul negativ al opiniilor menținându-se constant (18 la sută). Ponderea respondenților care anticipează o tendință constantă a evoluției forței de muncă a scăzut cu 6 puncte procentuale (până la 61 la sută) ca urmare a creșterii ponderii celor care estimează efectuarea unor noi angajări (cu 3 puncte procentuale) concomitent cu cea a celor care preconizează reducerea efectivului de salariați (cu 3 puncte procentuale).

Reducerile de personal vor afecta cu precădere industria de prelucrare a petrolului, cocsificarea cărbunelui și tratarea combustibililor nucleari, industria mijloacelor de tehnică de calcul și de birou precum și industria extractivă, sectoare în care peste 55 la sută din operatorii economici care au participat la sondaj anticipează disponibilizări de personal.

Valori pozitive mai consistente ale soldului opiniilor se înregistrează numai în producția, transportul și distribuția de energie electrică și termică, gaze și apă caldă (40 la sută) și în construcții (19 la sută).

*Tendință de
scădere a
personalului
angajat*

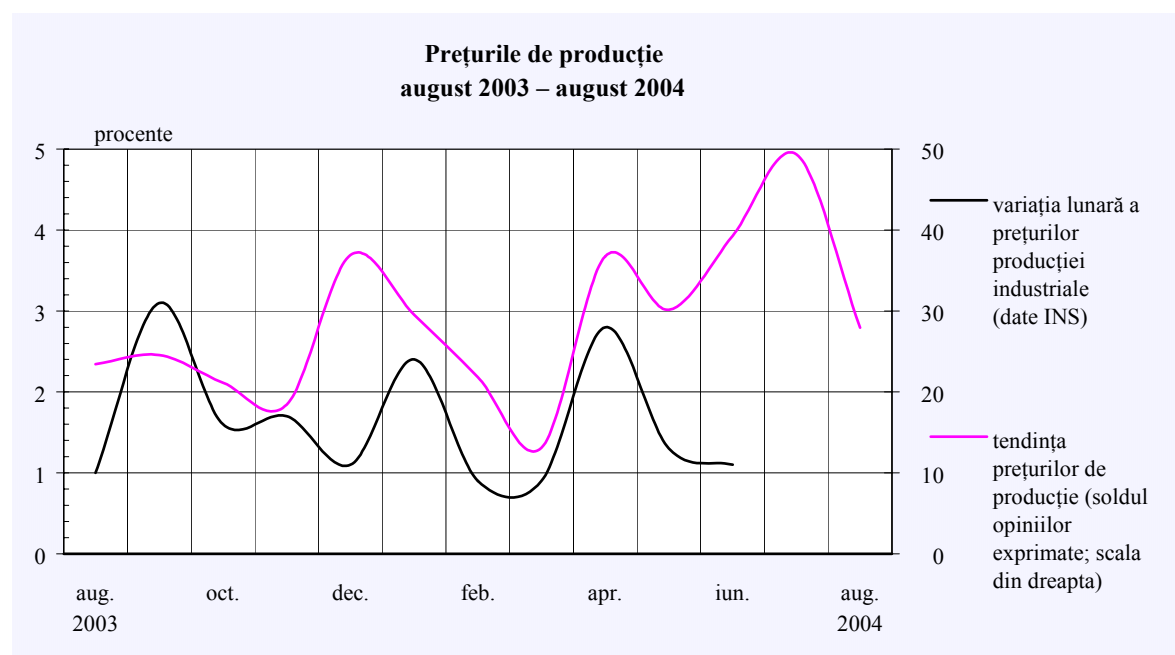
Atenuarea ritmului de creștere a prețurilor de producție

Prețuri de
producție

În luna august 2004, este anticipată o diminuare a ritmului de creștere a prețurilor de producție, ponderea agenților economici care preconizează un trend ascendent al acestui indicator reducându-se cu 22 puncte procentuale comparativ cu luna anterioară, până la nivelul de 29 la sută. O creștere a stabilității prețurilor este reflectată și de majorarea ponderii participanților la sondaj care estimează păstrarea prețurilor practicate în luna anterioară (+22 puncte procentuale până la 69 la sută). În aceste condiții, soldul pozitiv al opiniilor a scăzut de la 49 la sută la 28 la sută.

Opiniile care indică stabilitatea prețurilor de producție sunt predominante în industria mijloacelor tehnicii de calcul și de birou, în edituri, poligrafie și reproducerea înregistrărilor pe suporturi, în cea extractivă și energetică, în industria de mașini și echipamente, echipamente și aparate electrice și în industria textilă și a produselor textile, procentajul acestora depășind 85 la sută. Semnale de creștere a prețurilor provin în special din industria de prelucrare a petrolului și cocsificare a cărbunelui și din industria mijloacelor de transport, ponderile celor care au răspuns în acest sens fiind de 70 la sută și respectiv 52 la sută.

Aprecierile favorabile scăderii prețurilor de producție sunt ne semnificative, deținând o pondere mai consistentă doar în industria alimentară și a băuturilor (10 la sută dintre respondenți).

Reducerea
ritmului de
creștere a
prețurilor de
producție

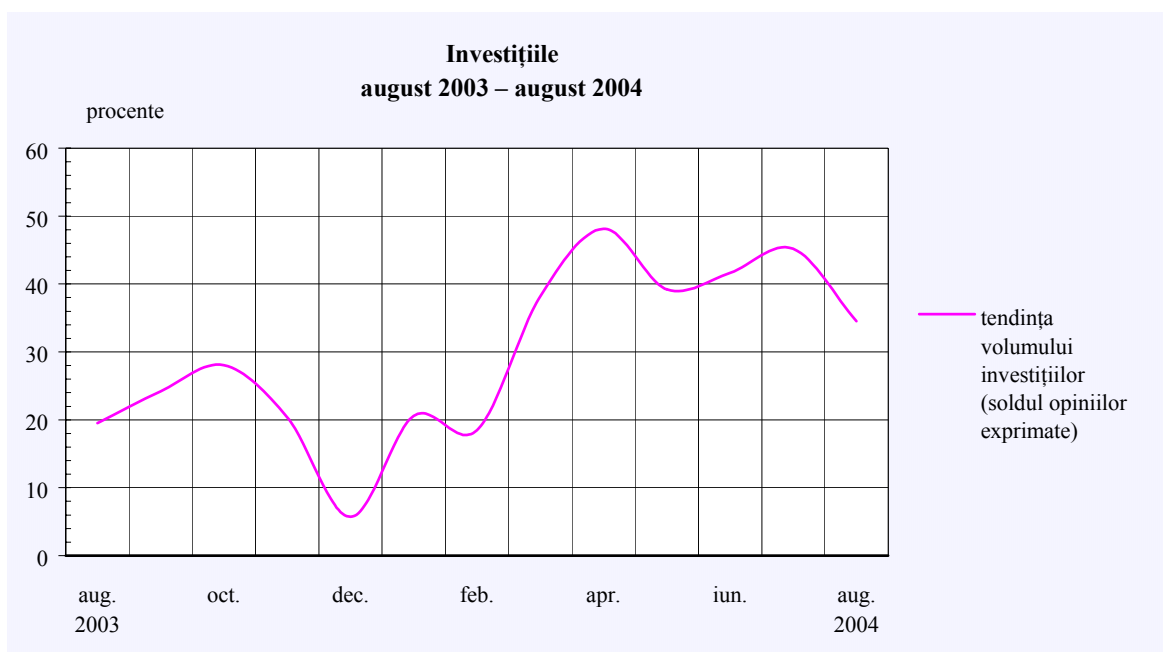
Investiții

Estimări pozitive privind activitatea de investiții

Pentru luna august 2004, majoritatea managerilor intervievați apreciază că volumul investițiilor va avea un trend ascendent (43 la sută) sau că acesta se va menține constant (47 la sută). Față de luna anterioară se poate observa însă o creștere cu 4 puncte procentuale a ponderii estimărilor negative. În aceste condiții, soldul pozitiv al opiniilor s-a redus cu 10 puncte procentuale până la nivelul de 35 la sută.

O accelerare a procesului investițional este anticipată în edituri, poligrafie și reproducerea înregistrărilor pe suporturi, metalurgie, construcții metalice și produse din metal, în industria extractivă și în cea energetică, ponderea agenților economici care s-au exprimat în acest sens variind între 95 la sută și 45 la sută.

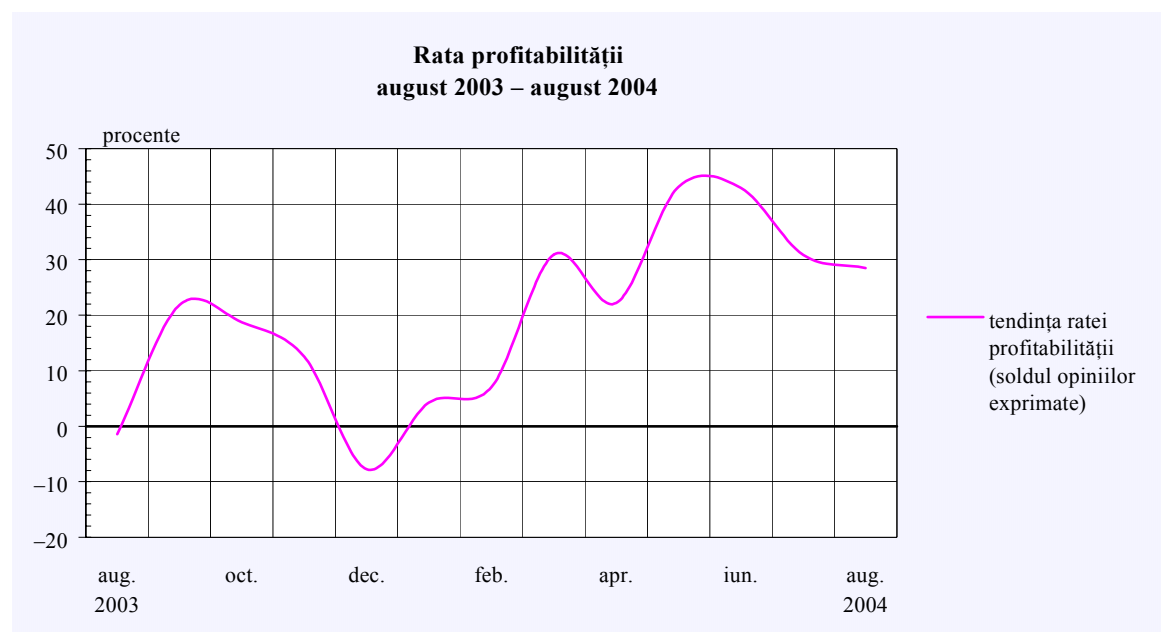
Evoluție pozitivă a activității de investiții

Industria mijloacelor de tehnică de calcul și de birou, echipamente, aparate de radio, televiziune și comunicații, aparatură și instrumente medicale, de precizie, optică și ceasornicărie rămâne și la nivelul lunii august ramura cu cele mai multe opinii nefavorabile referitoare la evoluția investițiilor, concretizate într-un sold negativ al opiniilor de 68 la sută.

Evoluție pozitivă a ratei profitabilității

În luna august 2004, managerii întreprinderilor participante la sondaj anticipează o dinamică pozitivă a ratei profitabilității (sold pozitiv al opiniilor de 28 la sută). Indicatorul se plasează pe un trend ascendent în opinia a 34 la sută dintre managerii chestionați (-3 puncte procentuale față de luna iulie) și are o tendință descendentă potrivit așteptărilor a 6 la sută dintre respondenți. Ponderea participanților care prevăd o evoluție constantă a ratei profitabilității a crescut până la 53 la sută (+4 puncte procentuale). Similar lunii anterioare a continuat să scadă numărul ramurilor industriale în care operatorii estimează îmbunătățirea ratei profitabilității în proporții de peste 50 la sută. Creșterea profitabilității se prefigurează, în principal, în ramuri precum industria metalurgică și cea energetică (soldul opiniilor variază în sectoarele menționate între 75 la sută și 48 la sută).

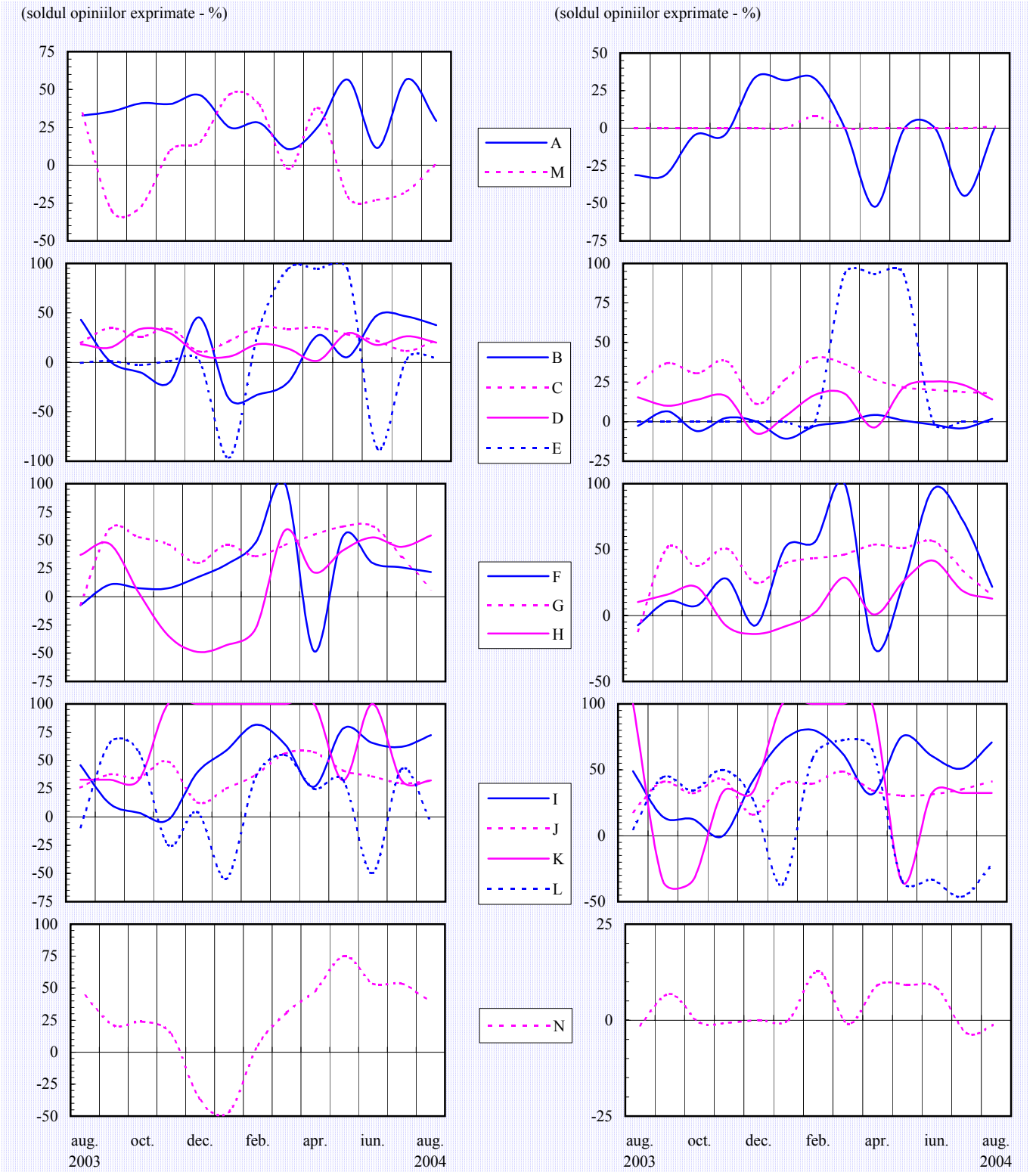
Ritm pozitiv de creștere a ratei profitabilității

□

Diminuări ale ratei profitabilității sunt semnalate în industria mijloacelor de tehnică de calcul și de birou, echipamente, aparate de radio, televiziune și comunicații, aparatură și instrumente medicale, de precizie, optică și ceasornicărie (sold negativ al opiniilor de 68 la sută) și în chimie și fibre sintetice și artificiale, prelucrarea cauciucului și a maselor plastice (sold negativ de 16 la sută).

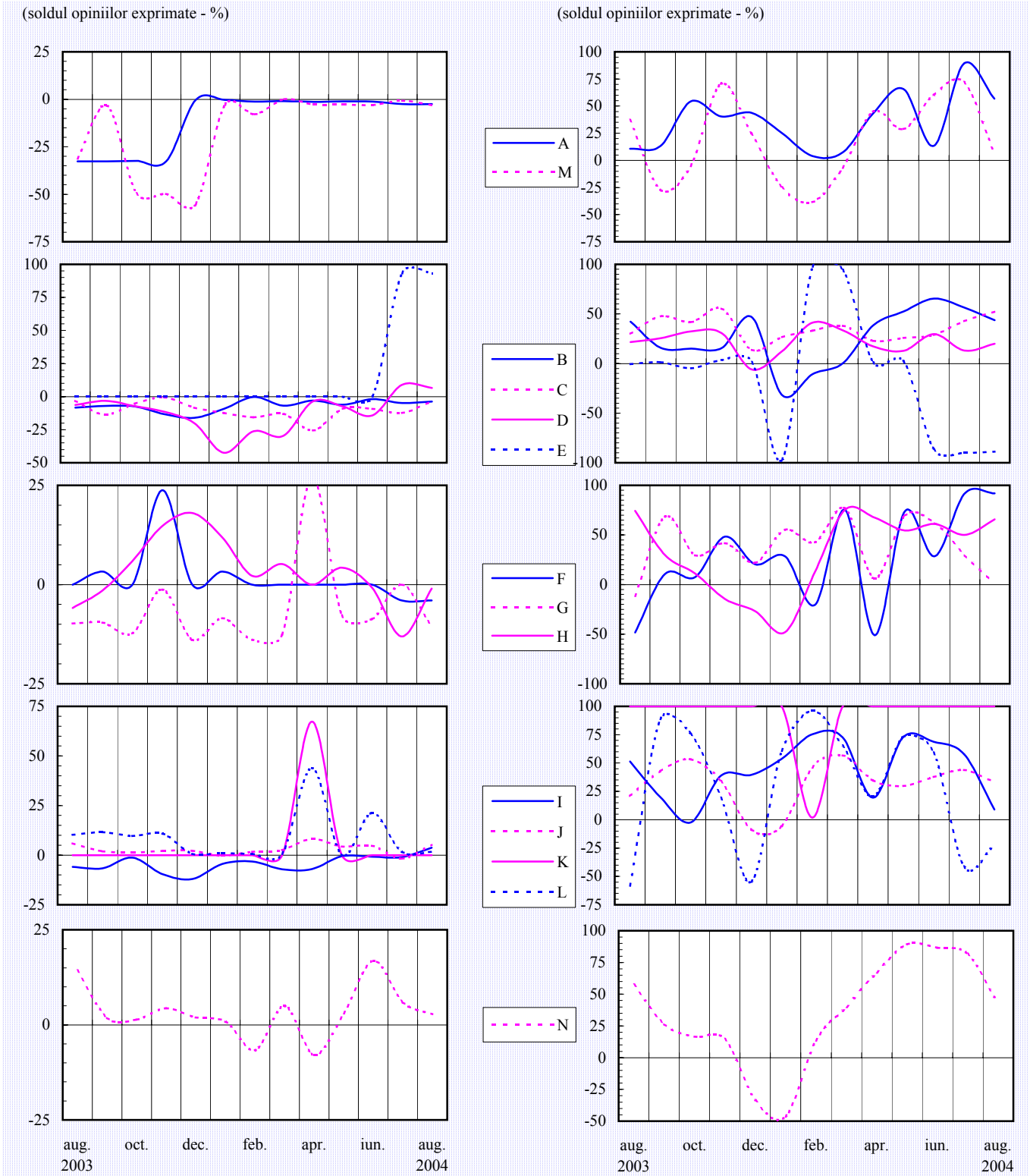
Evaluarea volumului comenzilor totale

Evaluarea volumului comenzilor pentru export

Evaluarea stocurilor de materii prime

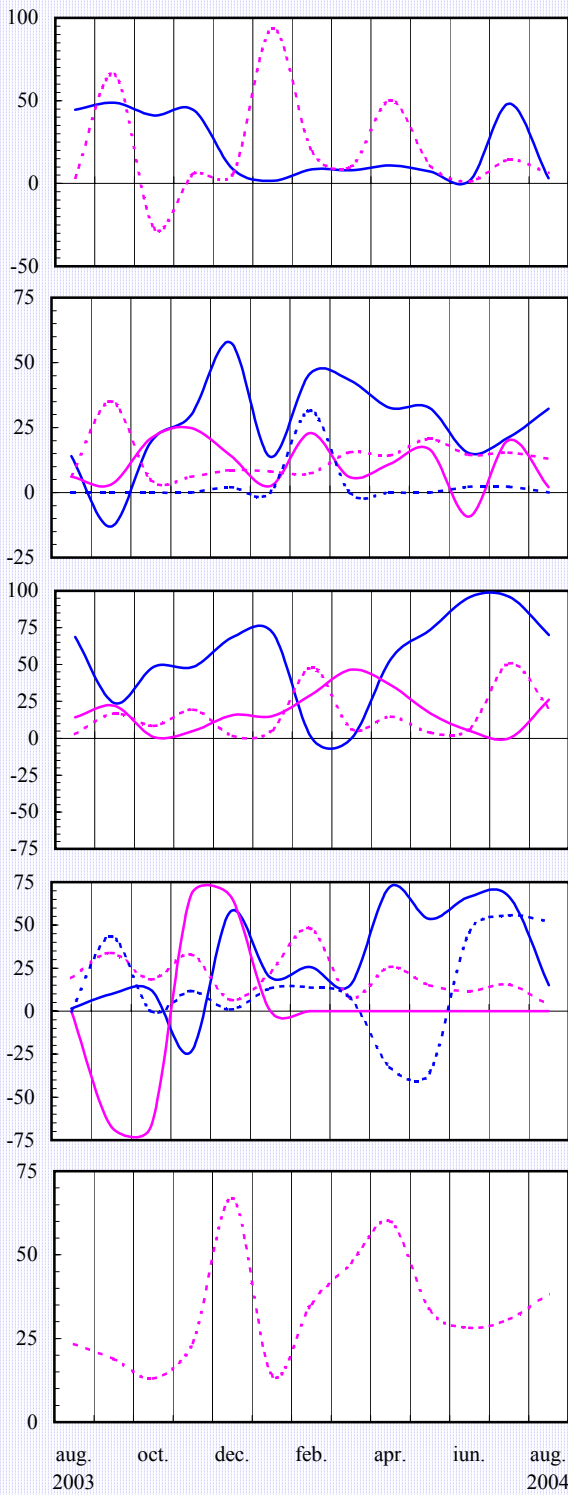
Tendența preconizată a producției

Notă: Literele care apar în cadrul legendelor corespund diverselor ramuri (vezi pagina 16).

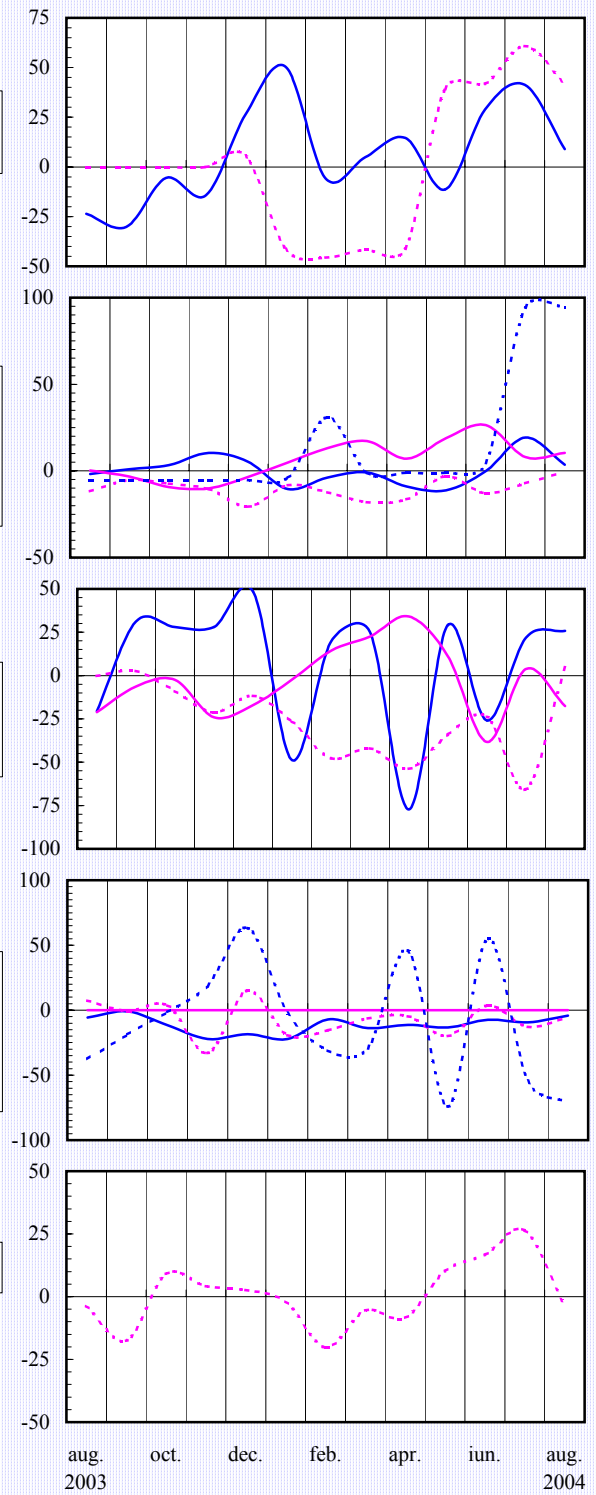
Tendința prețurilor de producție

(soldul opiniilor exprimate - %)

Evaluarea stocurilor de produse finite

(soldul opiniilor exprimate - %)

Notă: Literele care apar în cadrul legendelor corespund diverselor ramuri (vezi pagina 16).

Evaluarea investițiilor

Evaluarea ratei profitabilității

Notă: Literele care apar în cadrul legendelor corespund diverselor ramuri (vezi pagina 16).

Precizări metodologice

Sondajul de conjunctură se desfășoară cu sprijinul sucursalelor Băncii Naționale a României și cuprinde un eșantion național de peste 380 unități industriale și de construcții, selectate astfel încât să fie reprezentative pentru economia județelor și, de preferință, să fie diferite ca dimensiune și profil.

Întreprinderile cuprinse în eșantion fac parte din următoarele ramuri:

- A - extracția și prepararea cărbunelui; extracția petrolului și gazelor naturale; extracția și prepararea minereurilor metalifere; alte activități extractive;
- B - alimentară și băuturi; produse din tutun;
- C - textilă și produse textile; confecții din textile, blănuri și piele; pielărie și încălțăminte;
- D - prelucrarea lemnului; celuloză, hârtie și carton; mobilier;
- E - edituri, poligrafie și reproducerea înregistrărilor pe suport;
- F - prelucrarea petrolului, cocsificarea cărbunelui și tratarea combustibililor nucleari;
- G - chimie și fibre sintetice și artificiale; prelucrarea cauciucului și a maselor plastice;
- H - materiale de construcții; industria sticlei, porțelanului și faianței;
- I - metalurgie; construcții metalice și produse din metal;
- J - mașini și echipamente; echipamente și aparate electrice;
- K - mijloace ale tehnicii de calcul și de birou; echipamente, aparate de radio, televiziune și comunicații; aparatură și instrumente medicale, de precizie, optică și ceasornicărie;
- L - mijloace de transport;
- M - producția, transportul și distribuția de energie electrică și termică, gaze și apă caldă;
- N - construcții.

Sondajul efectuat asigură respectarea principiului statistic al confidențialității datelor individuale.

Pentru completarea răspunsurilor la întrebările chestionarului, se cere aprecierea calitativă a tendinței indicatorilor economici, prin marcarea uneia dintre variantele: ascendent, descendent, suficient, insuficient, normal, nemodificat, etc.

Prin prelucrarea datelor, se obține procentajul opiniilor exprimate pentru fiecare dintre variantele de răspuns, iar apoi se calculează soldul acestora, prin diferența dintre totalul opiniilor ce se exprimă pentru "ascendent" ("mai mult decât suficient") și totalul opiniilor care se exprimă pentru "descendent" ("insuficient"). Procentajul răspunsurilor care indică stabilitate sau normalitate în evoluția indicatorilor nu este luat în calculul acestui sold.

Pentru a asigura omogenitatea datelor, eșantionul de întreprinderi se menține pe timp de minimum 12 luni calendaristice.

Pentru agregarea datelor la nivel național se folosesc trei criterii de ponderare, și anume: cifra de afaceri, numărul de personal la data de 31 decembrie a anului anterior și numărul de personal în luna anterioară efectuării sondajului.

N o t ă

*Redactarea buletinului a fost finalizată la data de 20 august 2004.
Agregarea și prelucrarea informațiilor furnizate de sucursalele Băncii Naționale
a României, redactarea și tehnoredactarea buletinului au fost realizate de
Direcția Studii și Publicații, tel. 021/312.43.75, fax 021/314.97.52.
Reproducerea publicației este interzisă, iar utilizarea datelor în diferite lucrări
este permisă numai cu indicarea sursei.
internet: <http://www.bnro.ro>*